

BESEDILO ČLENOV

**ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ORGANIZACIJI
IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA**

1. člen

V Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 popr., 65/09 popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D in 46/15) se v prvem odstavku 16. člena za besedilom : »oziroma domov za učence« doda besedilo: » v soglasju z ministrom, pristojnim za šolstvo,«.

Obrazložitev:

Pristojnost za določane izvajalcev programov po posameznih programih je razdeljena med lokalno skupnostjo in državo. Pri tej delitvi je zakon o organizaciji in financiranju upošteval pristojnosti pri zagotavljanju javne mreže vrtcev in šol. Lokalna skupnost ima v okviru svoje pristojnosti, ki je določena z zakonom, ki ureja lokalne skupnosti, pravico in dolžnost določiti izvajalce predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja ter osnovnega glasbenega izobraževanja. Zakon dopušča tudi možnost, da več lokalnih skupnosti skupaj določajo izvajalce na navedenih področjih. S predlagano spremembo se uvaja soglasje ministra saj je določitev izvajalcev neposredno vezana z javnofinančnimi sredstvi, ki se tako na področju osnovnega kot tudi na področju osnovnega glasbenega šolstva pretežno zagotavljajo iz državnega proračuna. Z navedeno spremembo bi tako zagotovili skupno odgovornost lokalne skupnosti in države za določitev mreže šol, ki upošteva potrebe lokalne skupnosti in države.

2. člen

V 17. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Izobraževalni program iz prejšnjega odstavka pridobi javno veljavnost, ko pristojni strokovni svet ugotovi, da je program v skladu s cilji sistema vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji iz 2. člena tega zakona, da s programom prispeva k bogatitvi šolskega prostora in predstavlja dopolnitev javnega šolskega sistema in da zagotavlja enakovreden izobrazbeni standard. Merila in postopek ugotavljanja navedenih pogojev, sprejme pristojni strokovni svet v soglasju z ministrom, pristojnim za šolstvo.

Dodajo se novi tretji odstavek, četrti in peti odstavek, ki se glasijo:

»Izobraževalni program zasebne šole, ki pridobi javno veljavnost, se evalvira ves čas šolanja prve generacije. Ob koncu vsakega vzgojno-izobraževalnega šolanja prve generacije se z ugotovitvami iz evalvacije seznanjajo pristojni strokovni svet.

Uvedba novega programa zasebne šole, ki je pridobil javno veljavnost se evalvira ves čas šolanja prve generacije. Evalvacijo izvaja skupina strokovnjakov, ki jo s soglasjem strokovnega sveta imenuje minister. Z ugotovitvami iz evalvacije se enkrat letno seznanjajo pristojni strokovni svet.

V kolikor iz evalvacije izhaja, da so pri izvajanju programa kršena določila na podlagi katerih je bila pridobljena javna veljavnost, lahko pristojni strokovni svet prekliče odločitev o javni veljavnosti programa in predlaga izbris iz zasebne šole razvida. Merila in postopke v zvezi z evalvacijo programov zasebnih šol predpiše minister.«.

Dosedanji tretji odstavek postane šesti odstavek.

Četrty odstavek se črta.

Obrazložitev:

Zakon omogoča zasebnim izvajalcem vzgojnih in izobraževalnih programov, da sami določajo in sprejemajo programe. V kolikor zasebne šole želijo, da tak program pridobi javno veljavnost, si mora zasebna šola pridobiti mnenje pristojnega strokovnega sveta, da ta izobraževalni program dosega enakovreden izobrazbeni standard kot programi, ki jih sprejme minister oziroma pristojni strokovni svet. Meril, po katerih strokovni svet ugotavlja doseganje enakovrednega izobrazbenega standarda, zakon ne določa, saj gre predvsem za strokovna vprašanja, ki se v celoti navezujejo na posebne dele programov, ki so v izključni pristojnosti in odgovornosti strokovnih svetov. Pri tem morajo strokovni sveti upoštevati zakonska določila, ki v osnovnošolskem izobraževanju opredeljujejo predmete, ki jih morajo zasebne šole pri pripravi programa upoštevati.

Ob preverjanju enakovrednega izobrazbenega standarda mora strokovni svet ugotoviti tudi, ali so cilji programa zasebne šole skladni s cilji vzgoje in izobraževanja v RS. Predlagane spremembe zakona pa poleg navedenega uvajajo še zahtevo po preverjanju ali predlagani program prispeva k bogatitvi šolskega prostora. Umeščanje zasebnih šol v sistem vzgoje in izobraževanja v RS temelji ravno na možnosti, da se ob programih, ki jih sprejme minister in se izvajajo v javni šoli lahko izvajajo tudi programi, ki s svojo programsko opredelitvijo bogatijo šolski prostor, pomenijo dopolnitev javnega šolstva in tako omogočajo uresničitev pravice staršev, da ustanovijo in izberejo za svoje otroke tudi zasebne šole. Umestitev zasebnega šolstva izhaja iz razlage Evropskega sodišča za človekove pravice, ki ne implicira obveznosti države, da ustanavlja ali financira zasebnih šol, da pa financiranja iz javnih sredstev tudi ne prepoveduje. Pravica do izbire zasebne šole je bila nakazana že v Splošni deklaraciji človekovih pravic (26.3 čl), kjer je zapisano, da imajo starši pravico do izbire vrste izobrazbe za svoje otroke. Ter v mednarodnem paktu o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (čl, 13.3), kjer je opredeljena pravica staršev, da izberejo za svoje otroke tudi take šole, ki jih ni ustanovila javna oblast, če ustrezajo minimalnim standardom, ki jih določi ali predpiše država.

Zasebne šole s programi, ki so pridobili javno veljavnost predstavljajo bogatitev šolskega prostora in pridobijo javno veljavnost ravno zato, ker so drugačni od programov, ki jih sprejme minister (programsko, pedagoški prostori...). Javna veljavnost programov se pridobiva v postopku preverjanja predlaganih dokumentov. Konkretno izvajanje programov pa se lahko preverja samo z evalvacijo. Prav zato je bilo že v zakonu 1996 določeno, da se vsako uvedbo zasebnega izobraževalnega programa preverja s poskusom. Glede na to, da status poskusa ni bil jasno določen, je bila izvedba navedenega določila nejasna. S predlagano spremembo zakona uvajamo dolžnost evalviranja izvajanja programa tako kot to velja za javne šole, ne pa uvajanja s poskusom. Evalvacija naj bi zagotovila možnost preverjanja izvedbene ravni programa.

3. člen

V 20. a členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

Nove javno veljavne programe ali nove dele javno veljavnih programov v javnih vrtcih in šolah uvaja, spremlja in evalvira pristojni javni zavod iz prvega odstavka 28. člena tega zakona ves čas trajanja prve generacije. O ugotovitvah pristojni javni zavod iz letno seznanja pristojni strokovni svet, ki sprejema ustrezne ukrepe. Postopke v zvezi z uvajanjem, spremljanjem in evalvacijo predpiše minister, pristojen za šolstvo.

Obrazložitev:

S spremembo tega člena zakon uvaja obveznost, da se nove javno veljavne programe ali nove dele javno veljavnih programov, ki jih sprejme minister in se izvajajo v javnih vrtcih in šolah uvaja, spremlja in evalvira ter da se o ugotovitvah letno seznanja pristojni strokovni svet. Z navedenim določilom se želi zagotoviti pogoje, v okviru katerih je mogoče implementirati novosti v vzgojno-izobraževalnem sistemu.

4. člen

53. a člen se spremeni tako, da se glasi:

»53.a člen (postopek za imenovanje ravnatelja)

Ravnatelja imenuje svet javnega vrtca oziroma šole.

Svet si mora pred odločitvijo o izbiri kandidata za ravnatelja na podlagi dokazil o izpolnjevanju pogojev ter programa vodenja zavoda o vseh kandidatih, ki izpolnjujejo pogoje, pridobiti:

- mnenje vzgojiteljskega, učiteljskega oziroma predavateljskega zbora, o strokovno-pedagoških in razvojnih vidikih vodenja in upravljanja šole,
- mnenje lokalne skupnosti, na območju katere ima javni vrtec oziroma šola sedež, kadar je ustanovitelj javne šole oziroma vrtca samoupravna narodna skupnost pa tudi mnenje te skupnosti o povezovanju šole z lokalnim okoljem,
- mnenje sveta staršev o izvajanju nalog šole povezanih z dosežki učencev in vzgojnimi nalogami šole.

Pred odločitvijo sveta o izbiri kandidata za ravnatelja javne poklicne šole, srednje tehniške in srednje strokovne šole, javne gimnazije, javne višje strokovne šole, javnega dijaškega doma ter zavoda za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami podajo mnenje o vseh kandidatih, ki izpolnjujejo pogoje, tudi dijaki oziroma študentje.

Lokalna skupnost, svet staršev, dijaki in študentje mnenje obrazložijo. Vzgojiteljski, učiteljski oziroma predavateljski zbor o mnenju glasuje tajno. Kandidati za ravnatelja, ki so člani vzgojiteljskega, učiteljskega oziroma predavateljskega zbora se v postopku oblikovanja mnenja in tajnega glasovanja izločijo.

Član sveta zavoda, ki kandidira za ravnatelja, se mora izločiti iz vseh postopkov imenovanja ravnatelja od trenutka prijave. Kandidat je dolžan svet zavoda pisno obvestiti o izločitvi.

Ravnatelj, ki ponovno kandidira za ravnatelja se izloči v vseh postopkih, kjer obstaja možnost vplivanja ali nezdržljivost zaradi nasprotja interesov.

V postopku imenovanja ravnatelja višje strokovne šole kot organizacijske enote vzgojno-izobraževalnega zavoda predstavniki staršev in dijakov ne odločajo. V postopku imenovanja ravnatelja javne poklicne šole, srednje tehniške in srednje strokovne šole, javne gimnazije, javnega dijaškega doma ter doma za učence in zavoda za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, kot organizacijske enote vzgojno-izobraževalnega zavoda, predstavniki študentov ne odločajo.

Svet v primeru iz prejšnjega odstavka odloča z večino glasov članov, ki imajo pravico glasovati.

Če lokalna skupnost in organi iz drugega odstavka tega člena, dijaki oziroma študentje ne dajo mnenja v 20 dneh od dneva, ko so bili zanj zaproseni, lahko svet o izbiri odloči brez tega mnenja.

Ko svet izmed prijavljenih kandidatov s sklepom izbere kandidata za ravnatelja, posreduje obrazložen predlog za imenovanje v soglasje ministru. Sklep sveta je dokončen šele po pridobitvi soglasja ministra pristojnega za izobraževanje. Svet o dokončnem sklepu obvesti vse prijavljene kandidate.

V kolikor minister ne soglaša s sklepom sveta mora svet šole postopek izbora ravnatelja ponoviti.

Zoper odločitev sveta je možno sodno varstvo v skladu zakonom, ki ureja zavode.

Postopek imenovanja ravnatelja ter merila za izdajanje soglasij podrobneje predpiše minister pristojen za izobraževanje.

Obrazložitev:

Postopki za imenovanje ravnatelja so bili podrobneje predpisani z navodili ministra. Kljub temu je v postopkih prihajalo do številnih nejasnosti, predvsem pa tudi visoke stopnje tveganja, na kar smo bili opozorjeni tudi s strani KPK. Ministrstvo je v sredini devetdesetih let sicer dajalo soglasje k imenovanjem ravnateljev, kasneje je bila navedena določba spremenjena v mnenje, ki je bilo neobvezujoče. Poleg tega sedanji postopek predvideva obliko t.i. dvofaznega potrjevanja. Iz načrtov tveganja, ki jih predložijo šole je razvidno, da ravno dvofaznost postopka odpira visoko stopnjo tveganja korupcije, zato sedanji predlog opušča dvofaznost in nazaj uvaja soglasje ministra.

5. člen

86. člen se spremeni tako, da se glasi:

»86. člen (pogoji za financiranje)

Zasebnim šolam, ki izvajajo javno veljavne programe osnovnošolskega izobraževanja, osnovnega glasbenega izobraževanja, srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja ali gimnazijam pripadajo sredstva iz državnega proračuna oziroma proračuna lokalne skupnosti, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- so vpisane v razvid izvajalcev,
- veljajo vpisni pogoji kot za javne šole in vrtce, ki izvajajo javnoveljavni program,
- da glasbena šola v vzgojno-izobraževalnem glasbenem programu izvaja pouk najmanj treh orkestrskih inštrumentov in ima vpisanih najmanj 35 učencev,
- da imajo zaposlenih vsaj 80% učiteljev oziroma vzgojiteljev potrebnih za izvedbo javnoveljavnega programa v skladu z zakonom in drugimi predpisi in zagotovljene druge učitelje oziroma vzgojitelje, potrebne za izvedbo javno veljavnega programa .

Zasebni osnovni šoli, se za izvajanje programa devetletne osnovne šole, ki je pridobil javno veljavnost zagotavlja 100% sredstev, ki jih država oziroma lokalna skupnost zagotavlja za izvajanje obveznega programa javne šole. Zasebnim šolam, ki izvajajo druge izobraževalne programe iz prvega odstavka tega člena, se za izvedbo programa zagotavlja 85% sredstev, ki jih država oziroma lokalna skupnost zagotavlja za izvajanje programa javne šole. Zasebnim šolam ne pripadajo sredstva za naložbe, investicijsko vzdrževanje in opremo.

Zasebne šole lahko sodelujejo na natečajih za učila in učne pripomočke, ki so namenjeni javnim šolam.

Obrazložitev:

Člen izpolnjuje izrek ustavne odločbe in hkrati uvaja navaja pogoje, ki jih morajo izpolnjevati tudi javne šole, da so financirane iz javnih sredstev.

6. člen

V 88. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Zasebne šole iz drugega odstavka 86. člena šolnine ne smejo zaračunavati.«.

Obrazložitev:

Z navedeno določbo se izenačuje obseg financiranja javnih in zasebnih šol, ki so pridobile javno veljavnost njihovega programa in pridobijo 100% javnih sredstev za izvedbo programa.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

7. člen
(merila in postopek)

Merila in postopek ugotavljanja enakovrednega standarda iz 2. člena tega zakona sprejme pristojni strokovni svet v roku 6 mesecev po uveljavitvi tega zakona.

Merila in postopke v zvezi z evalvacijo iz 2. člena tega zakona predpiše minister v roku 6 mesecev po uveljavitvi tega zakona.

Obrazložitev:

S členom je določen rok v katerem morata strokovni svet in minister predpisati merila in postopke iz 2. člena tega zakona.

8. člen
(postopki imenovanja ravnatelja)

Postopki imenovanja ravnateljev, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se zaključijo po dosedanjih predpisih.

Obrazložitev:

V skladu z ustaljeno prakso je določeno, da se začeti postopki imenovanja ravnatelja zaključijo po določbah, ki so bile podlaga za začetek postopkov.

9. člen
(uporaba določb)

Določbe tega zakona se ne uporabljajo za šole, ki so bile ustanovljene pred njegovo uveljavitvijo.

Obrazložitev:

Za šole, ki so bile ustanovljene pred spremembo zakona, se njegove določbe ne uporabljajo, pogoji in način financiranja se ohranjajo.

10. člen
(veljavnost zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne s 1. septembrom 2016.

Obrazložitev:

Člen določa začetek veljavnosti in uporabo tega zakona.